

дени и по нова възпитателна система — взаимно-учителната метода, — се възпита и обучи българския духъ, пропи се съ силенъ патриотизъмъ, кали се въ своитѣ домогвания за свободата. Но Априловъ е при това и единъ отъ главнитѣ сподвижници за *народнополитическото самосъзнание* на българитѣ. Като далновиденъ и прѣдвидливъ, Априловъ не се вълнувалъ отъ прѣждеврѣмenni авантюри. Той съзналъ, че народътъ трѣбва първомъ да се просвѣти и постепенно да се стреми къмъ своята крайна цѣль — духовното и политическо освобождение. Неговото добро сърдце, ясниятъ му умъ и горещиятъ му патриотизъмъ, казва Попруженко, му посочиха истинския пжть къмъ освободителното дѣло: народното възпитание чрѣзъ просвѣтата, като открито е неговувалъ срѣщу ненаврѣмненитѣ възстания и борби. Народното вълнение срѣщу грѣцкото духовенство въ четиридесетѣтъ години Априловъ подкрѣпи съ всички сили. Отъ яркъ елиноманъ, той не можеше да не възненавиди съ всичката си душа грѣцкото духовенство и да издигне мощния си гласъ срѣщу него, когато ясно съзна каква бѣда и напасть е то за българското население. Априловъ е — слѣдъ Венелина — първиятъ българинъ, който запозна руското общество и най-виднитѣ руски учени и държавни мже на пространно съ сждбата и положението на българитѣ. Ако Ю. Ив. Венелинъ откри на руситѣ миналото на българитѣ, Априловъ имъ прѣдстави тѣхното настояще и силно заинтересова руското общество за горката участъ на своитѣ сънародници. При това Априловъ пръвъ издѣйствува руски правителствени стипендии за българи въ рускитѣ учебни заведения и съ това е откри вратитѣ на руската ученость и руската култура за българитѣ. Когато едни отъ българитѣ считаха Атина за изворъ на просвѣта и култура, други — западнитѣ славянски земи и пр., Априловъ е тржбѣлъ, че у руситѣ, родни,